

URE & NAKIT

številka 3, jesen/zima 2009/10. Cena: 4,90 EUR

IZBOR SE ZAČENJA!

INTERVJU

FRANÇOIS-PAUL
JOURNE

IWC

Inženirji
urarskega
sveta

VACHERON
CONSTANTIN

Maske
so padle

SPECIAL

NEODVISNI URARSKI VELEMOJSTRI

DIAMANTI

Ljubezen
za vedno

URWERK UR-CC1: Strupeno zlitje tradicije in avantgarde

Ekskluzivni posebneži

»Neki stari Libanonec mi je za uro ponujal 1.200 koz,« pove Kari Voutilainen in se zasmije, kot da še vedno ne bi mogel verjeti, da je starec v kaftanu stvar vzel tako izjemno resno.

»Nisem vedel, kaj bi s toliko živalmi, toda tudi če bi, mu ne bi mogel ustreči, saj so moje ure naročene za več let vnaprej,« še pripomni 47-letnik.

Urarjeva knjiga naročil, ki poka po šivih, priča o tem, kaj je trenutno največji trend na urarski sceni. Dolgo so namreč za alfo in omego veljali časomeri velikih švicarskih manufaktur, na primer Patek Philippa ali Audemars Pigueta, danes pa so to vlogo prevzeli unikatni ali manjše serije neodvisnih urarjev, kakršen je Kari Voutilainen.

ZAPRT KROG

Zbiralci, ki imajo nekaj pod palcem, se na sejmih v trumah prerivajo pred raz-

Kari Voutilainen

stavnimi prostori neodvisnih urarjev. Ti (a seveda ne vsi) so se pred četrto stoletja združili v ekskluzivno skupino, da bi v urarski panogi lahko bolje konkurirali velikim. Klasične ideale švicarskega urarstva branijo kot kakšno združenje redovnikov. Njihova zabljava se glasi: ročno delo namesto strojne proizvodnje in premišljevanje o novih komplikacijah namesto uporabe vedno enakih mehanizmov.

Ta klub nenavadnih moških z imenom Académie Horlogère Des Créateurs Indépendants, na kratko AHCI, ki sta ga Svend Andersen in Vincent Calabrese ustanovila leta 1984, trenutno šteje 35 članov in tri kandidate. Zase menijo, da so skala visoke urarske umetnosti v poplavi industrijske serijske izdelave. Kdor hoče na urarski sceni kaj veljati, si prizadeva, da bi

postal njihov član. Vendar to nikakor ni preprosto. Tako kot znana akademija Académie Française, varuhinja francoskega jezika, tudi AHCI ne sprejema prijav, ampak te lahko v organizacijo le povabijo. Zanimivo je, da dobra tretjina vseh teh umetnikov sploh ni iz Švice, ampak iz Nemčije, Velike Britanije, Hongkonga, Finske, Madžarske ... in to starodavno švicarsko obrt negujejo bolj skrbno kot Švicarji sami!

PERFEKCIONIST

Kari Voutilainen ima korenine na Finskem, danes pa živi z družino v nekakšnem dvorcu blizu vasice Môtiers sredi odmaknjene švicarske doline Val de Travers, od koder sega pogled na vse strani sredogorja Jura. Urarstvo je Voutilainena spremljalo

le v domovini, saj stoji ena izmed najbolj znanih urarskih šol v Tapioli, malnem kraju na južni obali Finske. Po zaključenem izobraževanju je Kari Voutilainen pred 20 leti prišel v Švicarsko, kjer je želel svoje urarsko znanje preizkusiti na priznani urarski šoli WOSTEP. Medtem ko jemlje iz sefa veliko polnem ateljeju svoje najnovejše izdelke, navržne še, kako so ga tamkajšnji navduševali že od malega. Kmalu po končani šoli ga je vzel v službo Švicar Michel Parmigiani, ki je bil že takrat uveljavil s spektakularnim restavriranjem ur. Voutilainen v naslednjih deset let posvetil najprej pocenjšim in najbolj redkim časovnikom, zaletenim mehanizmom in starim mehanskim avtomatom. Vseeno je o komplikacijah, kot sta letni koledar in tourbillon, predaval na urarski šoli WOSTEP, po treh letih predavateljskega dela pa si je odločil, da bi lahko sestavljala lastne ure. Željo je uresničil leta 2002, ko je izdelal svoj atelje.

Voutilainen na mizo položi svoje največje kronometre, preproste ure s sivo površino, ki jih stane več kot 50 tisoč evrov. Potoži, da so velika podjetja, ki izdelujejo standardne za številne strojne procese, s čimer želi prihraniti denar. Tako sicer lahko v nekaj urah izdelajo več časovnikov, toda bogata dedščina urarstva jim ne pomaga. »Moji urni mehanizmi izvirajo iz šestdesetih let in so obdelani zelo natančno.« Iskal jih je dolgo, dokler jih je prodal, ne izda. »Za tako kakovostjo tiči veliko izkušenj in ročno delo.« še pove. Vendar sprva niso bili posebej zahtevni videza. Pravzaprav njihova glavna lastnost ni bila pomembna – od tega je bila natančnost. Izdelani so bili za udeležbo na tekmovanjih v kategoriji, na svetovnem prvenstvu v natančnosti. Zato so se izjavili mehanizmov brezkompenzacije posvetili njihovi zmogljivosti. »Že pri prvi montaži so tekli zelo natančno.« pove Finec. Danes so ure pri merjenju časa odstopajo največ štiri sekunde na dan. S tem

Voutilainen Masterpiece 3

Mehanizem ure Voutilainen Observatoire (levo) in detajl z njegove številčnice

si še vedno zagotovijo kronometrski certifikat za natančnost. Voutilainen ponosno pokaže prefinjenosti mehanizma – kot zrcalo čiste ženevske črte na mostičkih, skrbno odrezane robove in pobeljene vijake,

tela aprila), ne prebiva v Švici. Ne zdi se mu pomembno, kje sestavlja svoje ure, ampak kako. V njegovem ateljeju v središču Budimpešte se zdi, kot da zunanji svet ne obstaja. Ko se zaprejo vhodna vrata, veliki portal

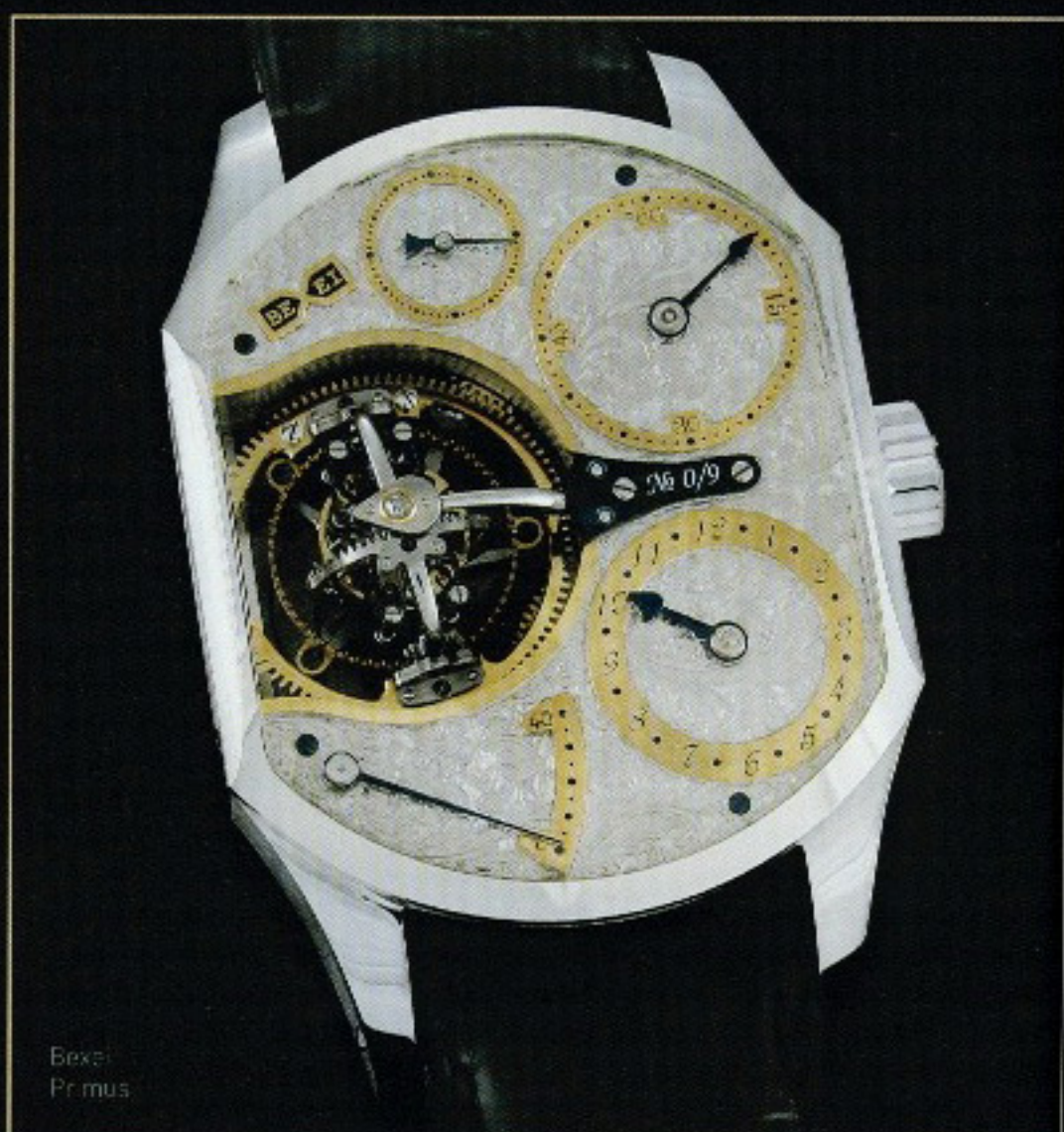
Kari Voutilainen velja za najboljšega dodelovalca v panogi.

Vsi deli se bleščijo, kot bi mehanizem sijal od znotraj. To ni nič čudnega, saj velja finski urar za najboljšega dodelovalca v panogi. Na številčnici tam, kjer se pri velikih znamkah bohoti dokaz o kakovosti »Swiss Made«, preberemo le napis »Handmade«, zanj simbol dobrega urarstva.

NOVINEC

Aaron Becsei, s 30 leti najmlajši član bratovščine AHCI (čast ga je dole-

nekdaj pompozne hiše zaduši hrup popoldanske prometne konice. Mimo stopnišča in kupov porumenelih prospektov se sprehodim skozi mrežna vrata, za katerimi se temni hodnik vije globoko v stavbo. Nekaj stopnic me pripelje do preprostih kovinskih vrat z alarmno napravo. Becsei, visok moški mladostnega videza, odpre vrata. Za njim je na steni razvrščenih več sto ur z nihalom. Njegova delovna miza stoji v sobi brez oken,

kjer je mogoče slišati le glasno kovinsko tiktakanje.

Nekdanji vaterpolist drži v roki majceno uro z nihalom, ki komaj doseže velikost kovanca za en evro. Videti je kot figurica iz čokoladnega jajčka. Z miniaturnim »nemirnežem«, kot mu pravi (Miniature Zappler), je hotel Madžar stroki dokazati, česa je sposoben. To mu je uspelo – in uspelo mu je tudi z najnovejšim projektom, zapestno uro Primus, v katero je vgradil izredno zapleten triosni tourbillon brez krogličnih ležajev. Dejstvo, da so ure z rotirajočo pogonsko enoto skoraj preteklost, je zanj tako daleč kot Švica. Njegova inačica sodi med najbolj zapletene stvari, kar jih lahko izdelata urar. Celotna pogonska enota iz zaskočnega mehanizma in nemirke se v kletki vrti v vse tri smeri, s čimer izključi vplive težnosti v vsakem položaju. Več kot sto delcev mehanizma tehta poldrugi gram. V Švici je doslej tak mehanizem uspelo izdelati le dvema urarjema.

Aaron Becsei je sicer končal urarski program v lokalni poklicni šoli, a pove, da se kaj več od menjanja baterij ni naučil. Pravega urarskega posla ga je naučil oče, ki sinu diha za ovratnik še danes. Njegova delovna miza namreč stoji tik za sinovo in oče mu vedno hi-

tro in brez zadržkov pove, kaj je naredil narobe. Njegov ded, ustanovitelj madžarske urarske dinastije, je recimo slabo obdelane dele svojega sina brez besed vrgel kar v koš. Na steni še vedno visi njegova fotografija – spontani posnetek, na katerem kot po naključju besno pogleda iznad delovne mize na mizo Aaronovega očeta.

vati, so se na božični dan pogovarjal le še eno. »Zdaj si pravi urar,« je tistega dne ponavljal oče. Pri Becsejevih je urarstvo pač družinska zadeva. Aaron skoraj vse materiale kupi v Budimpešti in o razvoju panoge ve bore malo. Čeprav je njegova povezanost s švicarskim urarstvom omejena na obiske sejmov, je ponosen na

Pravega urarskega posla je Aarona naučil oče, ki mu diha za ovratnik še danes. Njegova delovna miza stoji tik za sinovo.

V predsobi stoji starejši nemški računalniško vodeni rezkar, ki ga je Becsei sestavil sam, da bi »lahko rezkal najmanjše dele za tourbillonsko kletko«. S stroji se je naučil delati na visoki šoli za tehniko v Budimpešti. Inženirska zbornica ga je pred tremi leti odlikovala za teoretični razvoj njegove zapestne ure, »čeprav niso povsem dobro razumeli, kaj sem konstruiral«. Diploma visi poleg stroja CNC.

»Oče mi je vedno govoril, da s časomerom Primus zapravljam čas,« pove Becsei. Toda ko je ta zapestna ura na sveti večer prvič začela delo-

članstvo v AHCI. Blišč bratovščine neodvisnih je namreč magično privlačen in obljublja veliko prestiža. Prav to pa Becsei potrebuje. S svojo zapestno uro se je uvrstil v najvišji cenovni razred. Za primusa je treba odšteti 900 tisoč frankov in članstvo v AHCI je pri preboju iz anonimnosti in upravičevanju tako visoke cene pri kupcih izjemnega pomena. Zdaj, prvi, so nanj pozorni tako kupci iz tujine kot Madžari in prepričan je, da bo veliko zanimanja požela tudi nova ura s katero se trenutno ukvarja. Prav zaorav načrtuje serijo treh zapestnih

in od katerih se bo ena ponašala s posebnim tourbillonskim sistemom. Patentni postopek zanj še teče, zato bo vse skupaj javnosti predstavljeno šele čez nekaj mesecev.

ESTET

V okviru akademije AHCI že dolgo deluje Peter Speake-Marin. Oči se mu svetijo, ko si v svojem ateljeju ob ženevskem jezeru ogleduje serijo novih številčnic. »Sem britanski urar, ki živi v Švici in sestavlja švicarske ure.« pove. »Toda pri vsej stvari ni pomembna narodnost, ampak posameznik.«

Individualnost. Ta lastnost razlikuje vse neodvisne urarje od velikih manufaktur. Zato je vitki 41-letnik v sodelovanju z različnimi umetniki ustvaril celo paleto nenavadnih uni-katov. Na številčnicah se bohotijo različni ročno vgravirani kitajski zmaji in tigri ali ekskluzivne japonske umetnine v laku (tako imenova-

Ure v vrednosti 80 tisoč frankov mu dobesedno trgajo iz rok. »Ustvarjam samo stvari, pri katerih je pomembna lepota.« pove z mirnim in mehkim glasom, s katerim bi v istem trenutku lahko začel pripovedovati pravljice o zmajih in tigrih s svojih številčnic.

Mladi postopač, ki je nekoč sanjal, da bo draguljar, o urarstvu ni vedel nič, dokler brezciljnemu pobiču ni učiteljica pod nos pomolila stare mape z mehanizmi in ga vprašala, ali bi si znal predstavljati tako prihodnost. In si jo je. Po končanem Hackney Technical Collegeu v Londonu in izobraževanju na šoli WOSTEP v Švici je v Londonu pri Somio Antiques delal kot specialist pri restavriranju starih urarskih zbirateljskih kosov – v svojih rokah je tedaj držal na stotine zgodovinskih urarskih dragocenosti.

Da ga ta kariera ne osrečuje, je opazil šele pred slabimi desetimi leti, ko je na kolesarski dvoboj pozval svojega bratranca, profesionalnega gorskega

uro. Tako je nanj postala pozorna tudi Akademija neodvisnih urarjev. »Svojih projektov kje drugje sploh ne bi mogel uresničiti. Tukajšnji ljudje so me vedno podpirali in verjeli v moje nove ideje.«

Medtem ko je delal za manufakuro Renaud & Papi (zdaj Audemars Piguet Renaud & Papi), je Speake-Marin, ki ima danes v vasici Rolle svoj atelje, v nekdanji lekarni pa tudi prodajalno, uresničeval svoje sanje. V treh letih pripravništva, ko ga je spremljal mentor, drugi člani akademije pa podrobno opazovali, je imel dovolj časa za izdelavo

Tourbillonski sklop ure Baxel Primus je sestavljen iz treh kletk.

Speake-Marin "The Imperial Piccadilly"

»Sem britanski urar, ki živi v Švici in sestavlja švicarske ure. Toda pri vsej stvari ni pomembna narodnost, ampak posameznik.«

o maki lakiranje). Preprosta ohišja vrasprotju z velikimi številčnicami spominjajo na stare britanske ladijske kronometre. Azijski oboževalci imajo tega pametnega Angleža radi zato, ker britanski minimalizem povezuje z motivi z Daljnega vzhoda.

kolesarja. V naslednjih nekaj tednih, ki jih je moral preživeti v bolnišnici, mu je postalo jasno, da bo odslej živel le še za svoje sanje. Leta 1996, takoj ko je ozdravel, je odpovedal službo v Londonu in se odpravil v Švico, kjer je želel sestaviti svojo prvo

Peter Speake-Marin (zgoraj) in časomer »The Piccadilly Ln20« v izvedbi z čišnjem iz Etana.

zasnov za svojo prihodnjo kariero v vlogi člana AHCI. Njegova prva »neodvisna« ura je bil žepni tourbillon Foundation Watch iz leta 2000, sledila mu je linija zapestnih ur Piccadilly, lani pa je ob svoji 40-letnici predstavil kolekcijo Sea & Stone s številčnicami v različnih kombinacijah kamna in biserovine.

razvoju »horoških mašin« znamke MB&F, zadnji tovrstni projekt, novo znamko z imenom Maitres du Temps, pa je predstavil aprila 2008 skupaj s še dvema neodvisnima urarjema, ki pa nista člana AHCI, Christophom Claretom in Rogerjem Dubuisom (ura Chapter 1). Leta 2009 je sledil še Chapter 2

Azijski oboževalci imajo tega pametnega Angleža radi zato, ker britanski minimalizem povezuje z motivi z Daljnega vzhoda.

Lani je predstavil tudi svoj prvi serijski mehanizem SM2 (več v okviru desno).

Speake-Marin je sodeloval že s številnimi urarji in urarskimi znamkami. Tako je leta 2006 sodeloval s Harryjem Winstonom (Excenter Tourbillon), dejaven je bil tudi pri

z Rogerjem Dubuisom in Danielom Rothom. »Ko začenja sodelovanje dobivati konkretno obliko, je to zame izpolnitev,« pojasni. In tako nato opiše svojo vizijo nirvane: »Če lahko kot urarji nekoč delam za svojo delovno mizo, mi nič drugega ni pomembno. Zame je to kot zen.« ©

